

Проект ЄС–МОП

«На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні»

“Безпека та здоров’я на роботі: час змін”

VIII Міжнародна науково-практична конференція - 2021

Проект закону з питань БЗР (травень 2021) – чого не вистачає?

Антоніу Сантуш
Менеджер Проекту ЄС-МОП

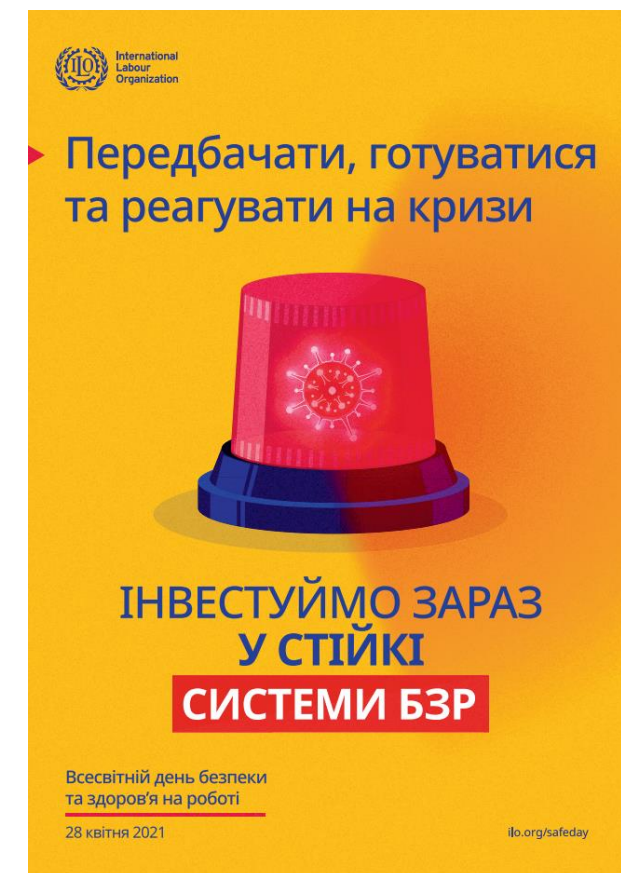
Четвер, 3 червня 2021

www.ilo.org.shd4Ukraine

<https://www.facebook.com/shd4Ukraine>

Зміст

- ▶ Як покращити узгодженість проєкту закону з БЗР від 16 травня 2021 з міжнародними і європейськими трудовими нормами?
- ▶ Що далі?

Як покращити узгодженість з міжнародними і європейськими трудовими нормами

- ▶ **Ст. 1(1)(22)** – «нічний працівник»: замінити визначення на «працівник, який працює у нічний час не менше ніж три години щоденного робочого часу або не менше ніж ¼ річної норми робочого часу» - для узгодження зі **ст. 2(4)(а) Директиви 2003/88/ЄС**
- ▶ **Ст. 1(1)(37)** – «система державного управління в сфері безпеки та здоров'я працівників»:
 - переглянути визначення, наприклад, замінити таким: «інфраструктура, що передбачає основні рамки для проведення національної політики й національних програм в галузі БЗР» (у проєкті передбачено тільки державні органи) - **для кращого узгодження зі ст.1(b) Конвенції МОП №187;**
 - зазначити основні елементи системи, наприклад: закони, нормативні акти, колективні договори; орган/відомство, відповідальне за питання БЗР; механізми забезпечення дотримання законів (зокрема ІП); заходи, спрямовані на заохочення співробітництва між роботодавцем, працівниками та їхніми представниками на підприємствах; національний тристоронній консультативний орган із питань БЗР; інформацію, професійну підготовку, дослідження і консультаційні послуги з БЗР; служби здоров'я на роботі тощо - **для кращого узгодження зі ст. 4 Конвенції МОП №187.**

Як покращити узгодженість з міжнародними і європейськими трудовими нормами

► Ст. 11 – «Спеціальні умови виконання робіт підвищеної небезпеки» :

- ст. 11(1) – дозвіл на виконання таких робіт не повинен замінюватися додатковим страхуванням – для узгодження зі ст. 11(b) Конвенції МОП №155;
- ст. 11(8) – установлення десятиденного строку видачі дозволу, особливо видачі за замовчуванням (після закінчення цього строку), підриває практичне застосування ст. 11(b) Конвенції МОП №155;
- ст. 11(9) та 11(10) – підстави для відмови у видачі дозволу або його анулювання повинні включати:
 - ❖ засудження заявника за порушення нормативних актів із БЗР щодо робіт підвищеної небезпеки (у попередні 2 роки);
 - ❖ настання нещасних випадків із смертельним/тяжким наслідком, пов'язаних із роботами підвищеної небезпеки, у яких постраждали працівники роботодавця (у попередні 2 роки);
 - ❖ встановлена інспекторами праці неспроможність роботодавця забезпечити БЗР працівника на таких роботах підвищеної небезпеки.

Як покращити узгодженість з міжнародними і європейськими трудовими нормами

- ▶ **Ст. 12(9)** - мінімальні вимоги щодо БЗР під час використання робочого обладнання повинні бути встановлені Кабінетом Міністрів України (постановою КМУ), а не наказом Мінекономіки – щоб забезпечити **ефективне застосування і сталість**.
- ▶ **Ст. 15** – «Уповноважені з безпеки та здоров'я працівників»: вимоги та різні процедури надання послуг із БЗР, які повинні бути забезпечені роботодавцями (зовнішні/внутрішні, з питань безпеки/здоров'я), повинні бути визначені по робочих зонах (а не для роботодавця в цілому), залежно від: (для узгодження зі ст. 7 Директиви 89/391/ЄЕС):
 - чисельності працівників у кожній робочій зоні;
 - характеру професійних ризиків, на які працівники наражаються або можуть наражатися у кожній робочій зоні.
- ▶ **Стаття 19** – «Спостереження за станом здоров'я та медичні огляди працівників»: слід переглянути, щоб передбачити **обов'язок роботодавця забезпечити спостереження за станом здоров'я всіх працівників** (тому що медичні огляди повинні передбачати оцінку придатності до роботи та впливу роботи і умов праці на здоров'я працівників) – **для узгодження зі ст. 14(2) Директиви 89/391/ЄЕС**.

► Як покращити узгодженість з міжнародними і європейськими трудовими нормами

► Ст. 22 – «Надання домедичної допомоги, пожежогасіння, ліквідація аварій та евакуація працівників» :

- Ст. 22(4)(1) – інформація про наявні ризики та про заходи, які вжиті або мають бути вжиті стосовно захисту, повинна бути надана якомога швидше та до виникнення реальної надзвичайної ситуації, а не тільки «у разі виникнення надзвичайних ситуацій, які загрожують життю та здоров'ю працівників (...)», як передбачено у цьому пункті – **для узгодження зі ст. 8(3)(а) Директиви 89/391/ЄЕС.**
- Ст. 22(6) – фразу «Факт наявності такої небезпеки (...)», яку пропонується додати після першого речення, слід видалити або ґрунтовно переглянути, тому що вона **суперечить ст. 13 Конвенції МОП №155 і ст. 8(4) та 8(5) Директиви ЄС 89/391/ЄЕС:**
 - ❖ Працівники повинні мати можливість залишити робочу ситуацію, яку вони мають «достатні підстави вважати» такою, що становить безпосередню й серйозну небезпеку для їхнього життя або здоров'я».
 - ❖ Рішення працівників залишити робочу ситуацію **не може чекати на рішення комісії, яка визнає дану подію небезпечною**, тому що воно **повинно бути прийняте** (через безпосередній характер небезпеки) **негайно!**

Як покращити узгодженість з міжнародними і європейськими трудовими нормами

- ▶ **Ст. 35** – «Відповідальність роботодавця за порушення законодавства про безпеку та здоров'я працівників»:
 - **Ст. 35(4)(1) - 35(4)(17):** порушення слід більше диференціювати за тяжкістю та відповідними розмірами штрафів, а порушення, охоплені залишковим положенням [ст. 35(4)(17)], слід звести до мінімуму.
 - **Ст. 35(4)(17):**
 - ❖ Друге речення («Штрафи, зазначені у цьому пункті, накладаються у разі невиконання припису державного інспектора щодо усунення таких порушень, складеного за результатами інспекційного відвідування») **слід видалити**, тому що воно:
 - **позбавляє діяльність інспекції праці ефекту загального запобігання; та**
 - **суперечить ст. 17(2) і 18 of Конвенції №81, ст. 22(2) і 24 Конвенції №129, ст. 9(2) Конвенції №155 і ст. 4(2) Директиви 89/391/ЄЕС.**
 - ❖ **Величина «половина мінімальної заробітної плати» у цьому залишковому положенні має бути переглянута для узгодження з величиною «мінімальна заробітна плата», передбаченою в еквівалентному залишковому положенні пп. 8) частини другої статті 268 Кодексу законів про працю України.**

► Як покращити узгодженість з міжнародними і європейськими трудовими нормами

- **Ст. 35** – «Відповідальність роботодавця за порушення законодавства про безпеку та здоров'я працівників»:
 - **Ст. 35(8):** слід переформулювати, забезпечивши, щоб роботодавець – **для того, щоб отримати запропоновану знижку в 50%** розміру штрафу – повинен був не тільки сплатити його протягом 10 банківських днів, **а й усунути вчинене порушення в цей самий строк..**
 - Розмір штрафів слід також **збільшити на суму фінансової вигоди роботодавця**, отриманої через порушення, щоб знеохотити до недотримання норм.
 - Слід також розглянути питання про **запровадження нефінансових акцесорних санкцій**, більше спрямованих на життєво важливі інтереси роботодавців.

► Як покращити узгодженість з міжнародними і європейськими трудовими нормами

- **РОЗДІЛ VIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ** (зміни до Глави XVIII Кодексу законів про працю, Закону № 877 про державний нагляд і Закону «Про Національну поліцію»):
 - Наші рекомендації є такими самими, що вже надані 3 квітня 2021 року до розробленого Мінекономіки проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо порядку державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства про працю», з аналогічним змістом (див. за посиланням https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/declared-work-ukraine/WCMS_779301/lang--en/index.htm).
 - Вони передбачають, серед іншого, узгодження цих положень із Конвенціями МОП №№ 81 і 129 про інспекцію праці, зокрема стосовно таких аспектів:
 - ❖ виведення інспекції праці з-під дії Закону № 877 (або принаймні з-під дії ряду його положень, які ми визначили в наших технічних рекомендаціях);
 - ❖ повноваження інспекторів праці;
 - ❖ підстави для проведення інспекційних відвідувань;
 - ❖ тривалість, періодичність і обсяг інспекційних відвідувань;
 - ❖ співробітництво між інспекцією праці та Національною поліцією.

Що далі?

- ▶ Прийняття правових актів, спрямованих на транспонування нижченаведених директив ЄС із БЗР:
 - Директива Ради **92/58/ЄЕС** від 24 червня 1992 року про мінімальні вимоги до забезпечення **позначень безпеки та/або гігієни** на робочому місці. Директива Ради **89/656/ЄЕС** від 30 листопада 1989 року про мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками **засобів індивідуального захисту** в робочій зоні.
 - Директива Ради **89/654/ЄЕС** від 30 листопада 1989 року щодо мінімальних вимог стосовно безпеки і охорони здоров'я у **робочих зонах**.
 - Директива **2009/104/ЄС** Європейського Парламенту і Ради від 16 вересня 2009 року стосовно мінімальних вимог щодо безпеки та охорони здоров'я для використання **робочого обладнання** працівниками при здійсненні професійної діяльності.
 - Директива Ради **92/57/ЄЕС** від 24 червня 1992 року про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я на **тимчасових або мобільних будівельних майданчиках**.
 - Директива **2003/88/ЄС** Європейського Парламенту і Ради від 4 листопада 2003 року про деякі аспекти організації **робочого часу**.
 - Директива **1999/92/ЄС** Європейського Парламенту і Ради від 16 грудня 1999 року про мінімальні вимоги щодо поліпшення безпеки і захисту здоров'я працівників, що піддаються потенційній небезпеці у **вибухонебезпечних середовищах**.

► Дізнатися більше про Проєкт ЄС-МОП ...

www.ilo.org/shd4Ukraine

<https://www.facebook.com/shd4Ukraine>

Видання № 1: Липень 2020

Видання № 2: Грудень 2020

<https://bit.ly/2YKaLfV>

▶ Питання-відповіді

Контакти

Дякую за увагу!

Thank you for your attention!

International
Labour
Organization

Project is implemented by
International Labour Organization

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект ЄС–МОП

«На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні»

“Безпека та здоров’я на роботі: час змін”

VIII Міжнародна науково-практична конференція - 2021

Проект закону з питань БЗР (травень 2021) – чого не вистачає?

www.ilo.org.shd4Ukraine

<https://www.facebook.com/shd4Ukraine>